

Політична культура

Тип дисципліни	Обов'язкова, професійної підготовки
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Мова викладання	Українська
Семестр	денна форма навчання: 7; заочна форма навчання: 9
Кількість встановлених кредитів ЄКТС	5,0
Форми навчання, для яких викладається дисципліна	Денна, заочна

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: вільно оперувати політологічними категоріями; володіти вмінням самостійно мислити і аналізувати функціонування та розвиток політичної системи суспільства в залежності від стану її політичної культури, характеру й якості політичних цінностей і домінуючих політичних орієнтацій; розуміти сутність політичної культури, її аспекти й основні структурні компоненти; використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні; усвідомлювати обумовленість політичної культури історичними, національними, соціально-економічними чинниками; розуміти всебічний вплив культури на суспільно-політичні явища і процеси; здійснювати політичну просвіту і розвивати політичну культуру громадян; критично аналізувати історичні та сучасні соціально-політичні, культурні, економічні події та явища в контексті сучасної мультикультурності із застосуванням принципів толерантності та гуманності; використовувати методику аналізу політичних культур для вивчення політичної культури України та країн світу; реалізовувати систему заходів для забезпечення належного суспільно-політичного середовища, виховання та розвитку політично свідомої особистості.

Зміст навчальної дисципліни. Політична культура як частина культури суспільства. Структура політичної культури. Нормативний елемент у структурі політичної культури. Ціннісний елемент у структурі політичної культури (політична свідомість). Поведінковий елемент у структурі політичної культури. Електоральна культура як складова політичної культури. Психологія стихійної масової поведінки. Психологія політичного насильства. Тероризм: психологія політичної деструктивності. Психологічні аспекти політичної корупції. Політична соціалізація як шлях формування політичної культури. Проблема типологізації політичної культури в політичній науці.

Запланована навчальна діяльність: денна форма навчання: лекції – 34 год., практичні заняття – 34 год., самостійна робота – 82 год., разом – 150 год.; заочна форма навчання: лекції – 6 год., практичні заняття – 6 год., самостійна робота – 138 год., разом – 150 год.

Форми (методи) навчання: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичні заняття (дискусії, навчальні ігри, case study (метод практичних ситуацій)); самостійна робота (індивідуальні завдання).

Форми оцінювання результатів навчання: Поточні форми оцінювання: усне опитування, письмове опитування (тестування), презентація результатів виконання індивідуальних завдань, самоконтроль.

Підсумкова форма оцінювання: іспит.

Вид семестрового контролю: іспит: денна форма навчання – 7 семестр, заочна – 9 семестр.

Навчальні ресурси:

1. Алмонд Г., Верба С. Гражданская культура. Политические установки и демократия в пяти странах. М.: Мысль, 2014. 500 с.
2. Бурдяк В.І., Ротар Н.Ю. Політична культура, ідеологія, психологія: Навч. посіб. / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці Рута, 2000. 104 с.
3. Ольшанский Д.В. Основы политической психологии. Екатеринбург: Деловая книга, 2001. 496 с.
4. Остапенко М. А. Політична культура суспільства: Навч. посіб. К.: МАУП, 2008. 96 с.
5. Политическая культура: учебное пособие / Г. Л. Тульчинский [и др.]; под общ. ред. Г. Л. Тульчинского. М.: Издательство Юрайт, 2015. 324 с.
6. Козирев М. П. Політична психологія: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 648 с.
7. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ <https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=5527>
8. Бібліотека університету. Доступ до ресурсу: <http://lib.khnu.km.ua/>

Викладач: д-р психол.н., доц. Посвістак О.А.

ВСТУП

Дисципліна "Політична культура" є однією із нормативних і займає важливе місце у підготовці бакалаврів спеціальності "Політологія".

Відповідно до освітньої програми дисципліна має забезпечити:

компетентності: здатність і готовність формувати належну політичну культуру громадян, розвивати власну професійну етику і культуру; здатність реалізовувати принципи толерантності та гуманності у контексті сучасної мультикультурності на основі загальнолюдських цінностей та критичного оцінювання соціально-політичних, економічних подій та явищ; здатність до застосування ключових політологічних понять, теорій і методів задля аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту; здатність виявляти особливості реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічному, історичному та соціокультурному контекстах функціонування та взаємодії; здатність використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні; здатність і готовність розробляти систему заходів для забезпечення належного суспільно-політичного середовища, виховання та розвитку політично свідомої особистості;

програми результати навчання: здійснювати політичну просвіту і розвивати політичну культуру громадян, вибудовувати свою діяльність на базі принципів професійної етики та персональної відповідальності; застосовувати принципи толерантності та гуманності у контексті сучасної мультикультурності для аналізу соціально-політичних, культурних, економічних подій та явищ; застосовувати ключові політологічні поняття, теорії та методи до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту; розуміти базові особливості реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічний, історичний та соціокультурний контекст функціонування та взаємодії; використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні; реалізовувати систему заходів для забезпечення належного суспільно-політичного середовища, виховання та розвитку політично свідомої особистості.

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти стійкої системи знань про політичну культуру як соціальний феномен та системного уявлення про взаємозв'язок закономірностей політичного життя суспільства із його політичною культурою, що дозволить студентам вільно орієнтуватися в процесах функціонування різних політичних систем.

Предмет дисципліни: сутність, структура і функції політичної культури, закономірності її формування і функціонування.

Завдання дисципліни: надати студентам цілісну систему знань про сучасні вітчизняні й зарубіжні дослідження, основну проблематику, дослідницькі підходи та методології вивчення різноманіття політичних культур шляхом їхньої типологізації; навчити використовувати отримані знання у самостійних дослідженнях різних типів політичної культури та надавати експертну оцінку складним політичним явищам країн сучасного світу.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: вільно оперувати політологічними категоріями; володіти вмінням самостійно мислити і аналізувати функціонування та розвиток політичної системи суспільства в залежності від стану її політичної культури, характеру й якості політичних цінностей і домінуючих політичних орієнтацій; розуміти сутність політичної культури, її аспекти й основні структурні компоненти; використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні; усвідомлювати обумовленість політичної культури історичними, національними, соціально-економічними чинниками; розуміти всебічний вплив культури на суспільно-політичні явища і процеси та здійснювати політичну просвіту і розвивати політичну культуру громадян; критично аналізувати історичні та сучасні соціально-політичні, культурні, економічні події та явища в контексті сучасної мультикультурності із застосуванням принципів толерантності та гуманності; використовувати методіку аналізу політичних культур для вивчення політичної культури України та країн світу; реалізовувати систему заходів для забезпечення належного суспільно-політичного середовища, виховання та розвитку політично свідомої особистості.

3. СТРУКТУРА

	Кількість годин, відведених на:					
	Денна форма			Заочна форма		
	Лекції	Практичні заняття	СРС	Лекції	Практичні заняття	СРС
1. Політична культура як частина культури суспільства.	2	2	4	2		12
2. Структура політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури.	6	6	12	2		12
3. Ціннісний елемент в структурі політичної культури (політична свідомість).	4	4	12	2		12
4. Поведінковий елемент в структурі політичної культури.	4	4	12		2	14
5. Електоральна культура як складова політичної культури.	2	2	10		2	14
6. Психологія стихійної масової поведінки.	4	4	4		2	14
7. Психологія політичного насильства. Тероризм: психологія політичної деструктивності.	2	2	4			14
8. Психологічні аспекти політичної корупції.	2	2	8			14
9. Політична соціалізація як шлях формування політичної культури.	6	6	4			14
10. Проблема типологізації політичної культури в політичній науці.	2	2	4			14
Разом	34	34	82	6	6	138

4 Програма навчальної дисципліни

4.1 Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Тривалість лекції, год.
1	<p>Політична культура як частина культури суспільства. Поняття та складові культури. Соціальне призначення культури. Основні підходи до концептуалізації політичної культури. Основні ознаки політичної культури. Літ.: [1]; [2]; [4] с. 5-15; [5].</p>	2
2	<p>Структура політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури. Заняття 1. Варіанти наукових підходів до структурних компонентів політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури. Політико-правові норми як регулятори суспільно-політичної діяльності. Політичні традиції як соціокультурний компонент розвитку сучасного суспільства. Літ.: [1]; [2]; [4] с. 16-30; [5].</p>	2
3	<p>Структура політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури. Заняття 2. Політичні стереотипи та міфи у сучасних суспільно-політичних процесах. Політичний ритуал як механізм втілення політичної міфотворчості. Символічний аспект політики. Літ.: [1]; [2]; [4] с. 16-30; [5].</p>	2
4	<p>Структура політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури. Заняття 3. Політичні міфи: поняття та характерні риси. Міф як засіб інформаційного впливу та інструмент політичної комунікації. Вплив політичних міфів на масову свідомість та морально-психологічне здоров'я людини. Літ.: [1]; [2]; [4] с. 16-30; [5].</p>	2
5	<p>Ціннісний елемент в структурі політичної культури (політична свідомість). Заняття 1. Поняття і зміст політичної свідомості. Структура і класифікація політичної свідомості. 5 рівнів масової політичної свідомості. Несвідоме і свідоме у масовій політичній свідомості. Вплив рівнів масової політичної свідомості на поведінку мас. Функції політичної свідомості. Літ.: [1]; [3] с. 210-332; [4] с. 16-30.</p>	2
6	<p>Ціннісний елемент в структурі політичної культури (політична свідомість). Заняття 2. Основні чинники формування політичної свідомості. Зміст масової політичної свідомості: ідеї, доктрини, політикосвітоглядні орієнтири тощо. Ідеологія як форма політичної свідомості. Класи, соціальні шари, соціальні групи, представники влади та еліти й особливості їх політичного мислення та політичної свідомості. Літ.: [2]; [3] с. 210-327; [6] с. 85-103.</p>	2
7	<p>Поведінковий елемент в структурі політичної культури. Заняття 1. Політична діяльність як соціально-психологічний феномен. Взаємозв'язок політичної культури та політичної діяльності. Мотивація політичної активності, політичної діяльності, політичних рішень. Конформізм та нонконформізм. Літ.: [1]; [2]; [4] с. 16-30; [6] с. 112-116.</p>	2
8	<p>Поведінковий елемент в структурі політичної культури. Заняття 2. Типи та</p>	2

	форми політичної діяльності. Структура політичної діяльності. Соціально-психологічні чинники ефективної політичної діяльності. Літ.: [2]; [4] с. 16-30; [6] с. 167-185.	
9	Електоральна культура як складова політичної культури. Основні наукові школи дослідження електоральної поведінки. Поняття електоральної культури. Психологічні аспекти електоральної поведінки. Літ.: [4] с. 54-66; [6] с. 186-197.	2
10	Психологія стихійної масової поведінки. Натовп як соціально-психологічний феномен. Основні підходи до вивчення поведінки натовпу. Види й особливості функціонування натовпу. Літ.: [6] с. 363-376; [3] с. 394-428.	2
11	Психологія стихійної масової поведінки. Основні чинники формування натовпу та сценарії його поведінки. Управління натовпом. Способи впливу на панічну поведінку. Літ.: [6] с. 363-376; [3] с. 394-428.	
12	Психологія політичного насильства. Тероризм: психологія політичної деструктивності. Політичне насильство: умови виникнення й основні види. Детермінація політичного насильства в сучасному світі. Психологічні аспекти політичного тероризму. Психологічна характеристика особи терориста. Літ.: [3] с. 143-155; 243-252; [6] с. 430-451.	2
13	Психологічні аспекти політичної корупції. Поняття корупції та її вплив на суспільство. Політична культура та корупція. Корупційна діяльність як система. Психологічні ознаки корупції. Мотиви та психологічні механізми захисту корупціогенної особи. Заходи запобігання політичній корупції. Літ.: [6] с. 458-470; [8] с. 3-258.	2
14	Політична соціалізація як шлях формування політичної культури. Заняття 1. Психологічні особливості політичної орієнтації особистості. Політична соціалізація як соціально-психологічний феномен. Моделі та концепції політичної соціалізації. Літ.: [3] с. 120-137; [6] с. 139-161.	2
15	Політична соціалізація як шлях формування політичної культури. Заняття 2. Типологія політичної соціалізації. Стадії процесу політичної соціалізації та його агенти. Шляхи формування політичної культури. Літ.: [3] с. 120-137; [6] с. 139-161.	2
16	Політична соціалізація як шлях формування політичної культури. Заняття 3. Основні сфери політичної соціалізації. Політична поведінка й участь: психологічні особливості й основні типи. Нерівномірність політичного розвитку особистості. Літ.: [3] с. 120-137; [6] с. 139-161; [10] с. 271-300.	2
17	Проблема типологізації політичної культури в політичній науці. «Класичні» підходи до типологізації політичної культури. Сучасна політична наука про типи політичної культури. Цивілізаційний підхід до типологізації політичної культури. Типологія Д. Каванаха. Типологія а У. Розенбаума. Типологія К. С. Гаджиева. Типологія Е. Баталова.	2

	Літ.: [4] с. 34-44; [7].	
Разом		34

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми навчання

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Тривалість лекції, год.
1	Політична культура як частина культури суспільства. Поняття та складові культури. Соціальне призначення культури. Основні підходи до концептуалізації політичної культури. Основні ознаки політичної культури. Літ.: [1]; [2]; [4] с. 5-15; [5].	2
2	Структура політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури. Варіанти наукових підходів до структурних компонентів політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури. Політико-правові норми як регулятори суспільно-політичної діяльності. Політичні традиції як соціокультурний компонент розвитку сучасного суспільства. Політичні стереотипи та міфи у сучасних суспільно-політичних процесах. Політичний ритуал як механізм втілення політичної міфотворчості. Символічний аспект політики. Політичні міфи: поняття та характерні риси. Міф як засіб інформаційного впливу та інструмент політичної комунікації. Вплив політичних міфів на масову свідомість та морально-психологічне здоров'я людини. Літ.: [1]; [2]; [4] с. 16-30; [5].	2
3	Ціннісний елемент в структурі політичної культури (політична свідомість). Поняття і зміст політичної свідомості. Структура і класифікація політичної свідомості. 5 рівнів масової політичної свідомості. Несвідоме і свідоме у масовій політичній свідомості. Вплив рівнів масової політичної свідомості на поведінку мас. Функції політичної свідомості. Основні чинники формування політичної свідомості. Зміст масової політичної свідомості: ідеї, доктрини, політико-світоглядні орієнтири тощо. Ідеологія як форма політичної свідомості. Класи, соціальні шари, соціальні групи, представники влади та еліти й особливості їх політичного мислення та політичної свідомості. Літ.: [2]; [3] с. 210-327; [6] с. 85-103.	2
Разом		6

4.2 Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів денної форми навчання

Номер п/п	Перелік тем	Тривалість заняття, год.
1	Політична культура як частина культури суспільства. Поняття та складові культури. Соціальне призначення культури. Основні підходи до	2

	<p>концептуалізації політичної культури. Основні ознаки політичної культури. Літ.: [1]; [2]; [4] с. 5-15; [5].</p>	
2	<p>Структура політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури. Заняття 1. Варіанти наукових підходів до структурних компонентів політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури. Політико-правові норми як регулятори суспільно-політичної діяльності. Політичні традиції як соціокультурний компонент розвитку сучасного суспільства. Літ.: [1]; [2]; [4] с. 16-30; [5].</p>	2
3	<p>Структура політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури. Заняття 2. Політичні стереотипи та міфи у сучасних суспільно-політичних процесах. Політичний ритуал як механізм втілення політичної міфотворчості. Символічний аспект політики. Літ.: [1]; [2]; [4] с. 16-30; [5].</p>	2
4	<p>Структура політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури. Заняття 3. Політичні міфи: поняття та характерні риси. Міф як засіб інформаційного впливу та інструмент політичної комунікації. Вплив політичних міфів на масову свідомість та морально-психологічне здоров'я людини. Літ.: [1]; [2]; [4] с. 16-30; [5].</p>	2
5	<p>Ціннісний елемент в структурі політичної культури (політична свідомість). Заняття 1. Поняття і зміст політичної свідомості. Структура і класифікація політичної свідомості. 5 рівнів масової політичної свідомості. Несвідоме і свідоме у масовій політичній свідомості. Вплив рівнів масової політичної свідомості на поведінку мас. Функції політичної свідомості. Літ.: [1]; [3] с. 210-332; [4] с. 16-30.</p>	2
6	<p>Ціннісний елемент в структурі політичної культури (політична свідомість). Заняття 2. Основні чинники формування політичної свідомості. Зміст масової політичної свідомості: ідеї, доктрини, політикосвітоглядні орієнтири тощо. Ідеологія як форма політичної свідомості. Класи, соціальні шари, соціальні групи, представники влади та еліти й особливості їх політичного мислення та політичної свідомості. Літ.: [2]; [3] с. 210-327; [6] с. 85-103.</p>	2
7	<p>Поведінковий елемент в структурі політичної культури. Заняття 1. Політична діяльність як соціально-психологічний феномен. Взаємозв'язок політичної культури та політичної діяльності. Мотивація політичної активності, політичної діяльності, політичних рішень. Конформізм та нонконформізм. Літ.: [1]; [2]; [4] с. 16-30; [6] с. 112-116.</p>	2
8	<p>Поведінковий елемент в структурі політичної культури. Заняття 2. Типи та форми політичної діяльності. Структура політичної діяльності. Соціально- психологічні чинники ефективної політичної діяльності. Літ.: [2]; [4] с. 16-30; [6] с. 167-185.</p>	2
9	<p>Електоральна культура як складова політичної культури. Основні</p>	2

	наукові школи дослідження електоральної поведінки. Поняття електоральної культури. Психологічні аспекти електоральної поведінки. Літ.: [4] с. 54-66; [6] с. 186-197.	
10	Психологія стихійної масової поведінки. Натовп як соціально-психологічний феномен. Основні підходи до вивчення поведінки натовпу. Види й особливості функціонування натовпу. Літ.: [6] с. 363-376; [3] с. 394-428.	2
11	Психологія стихійної масової поведінки. Основні чинники формування натовпу та сценарії його поведінки. Управління натовпом. Способи впливу на панічну поведінку. Літ.: [6] с. 363-376; [3] с. 394-428.	
12	Психологія політичного насильства. Тероризм: психологія політичної деструктивності. Політичне насильство: умови виникнення й основні види. Детермінація політичного насильства в сучасному світі. Психологічні аспекти політичного тероризму. Психологічна характеристика особи терориста. Літ.: [3] с. 143-155; 243-252; [6] с. 430-451.	2
13	Психологічні аспекти політичної корупції. Поняття корупції та її вплив на суспільство. Політична культура та корупція. Корупційна діяльність як система. Психологічні ознаки корупції. Мотиви та психологічні механізми захисту корупціогенної особи. Заходи запобігання політичній корупції. Літ.: [6] с. 458-470; [8] с. 3-258.	2
14	Політична соціалізація як шлях формування політичної культури. Заняття 1. Психологічні особливості політичної орієнтації особистості. Політична соціалізація як соціально-психологічний феномен. Моделі та концепції політичної соціалізації. Літ.: [3] с. 120-137; [6] с. 139-161.	2
15	Політична соціалізація як шлях формування політичної культури. Заняття 2. Типологія політичної соціалізації. Стадії процесу політичної соціалізації та його агенти. Шляхи формування політичної культури. Літ.: [3] с. 120-137; [6] с. 139-161.	2
16	Політична соціалізація як шлях формування політичної культури. Заняття 3. Основні сфери політичної соціалізації. Політична поведінка й участь: психологічні особливості й основні типи. Нерівномірність політичного розвитку особистості. Літ.: [3] с. 120-137; [6] с. 139-161; [10] с. 271-300.	2
17	Проблема типологізації політичної культури в політичній науці. «Класичні» підходи до типологізації політичної культури. Сучасна політична наука про типи політичної культури. Цивілізаційний підхід до типологізації політичної культури. Типологія Д. Каванаха. Типологія а У. Розенбаума. Типологія К. С. Гаджиєва. Типологія Е. Баталова. Літ.: [4] с. 34-44; [7].	2*

Разом	34
--------------	-----------

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

№ п/п	Теми практичних занять	Тривалість, год.
1	Поведінковий елемент в структурі політичної культури. Політична діяльність як соціально-психологічний феномен. Взаємозв'язок політичної культури та політичної діяльності. Мотивація політичної активності, політичної діяльності, політичних рішень. Конформізм та нонконформізм. Типи та форми політичної діяльності. Структура політичної діяльності. Соціально- психологічні чинники ефективної політичної діяльності. Літ.: [2]; [4] с. 16-30; [6] с. 167-185.	2
2	Проблема типологізації політичної культури в політичній науці. «Класичні» підходи до типологізації політичної культури. Сучасна політична наука про типи політичної культури. Цивілізаційний підхід до типологізації політичної культури. Типологія Д. Каванаха. Типологія а У. Розенбаума. Типологія К. С. Гаджиева. Типологія Е. Баталова. Літ.: [4] с. 34-44; [7].	2
3	Електоральна культура як складова політичної культури. Основні наукові школи дослідження електоральної поведінки. Поняття електоральної культури. Психологічні аспекти електоральної поведінки. Літ.: [4] с. 54-66; [6] с. 186-197.	2
Разом		6

4.3 Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів *денної* форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до семінарських занять та виконанні індивідуальних завдань тощо.

Обсяг самостійної роботи з дисципліни становить 82 години.

Вона включає:

- опрацювання теоретичного матеріалу (конспекту лекцій, навчальної літератури);
- опрацювання додаткової літератури при підготовці до семінарських занять;
- виконання індивідуальних завдань;
- підготовка до контрольних заходів тощо.

Зміст самостійної роботи студентів *денної* форми навчання

Номер тижня	Перелік тем	Вид самостійної роботи	Тривалість, год.
1	Політична культура як частина культури суспільства	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до усного опитування та поточного контролю, виконання індивідуальних завдань.	4
2	Структура політичної культури.	Опрацювання теоретичного матеріалу з	4

	Нормативний елемент в структурі політичної культури	T2, підготовка до усного опитування та поточного контролю, виконання індивідуальних завдань.	
3	Структура політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури	Опрацювання теоретичного матеріалу з T2, підготовка до усного опитування та поточного контролю, виконання індивідуальних завдань.	4
4	Структура політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури	Опрацювання теоретичного матеріалу з T2, підготовка до усного опитування та поточного контролю, виконання індивідуальних завдань.	4
5	Ціннісний елемент в структурі політичної культури (політична свідомість)	Опрацювання теоретичного матеріалу з T3, підготовка до усного опитування та поточного контролю, виконання індивідуальних завдань.	4
6	Ціннісний елемент в структурі політичної культури (політична свідомість)	Опрацювання теоретичного матеріалу з T3, підготовка до усного опитування та поточного контролю, виконання індивідуальних завдань.	4
7	Поведінковий елемент в структурі політичної культури	Опрацювання теоретичного матеріалу з T4, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
8	Поведінковий елемент в структурі політичної культури	Опрацювання теоретичного матеріалу з T4, підготовка до усного опитування та поточного контролю, виконання індивідуального завдання.	4
9	Електоральна культура як складова політичної культури	Опрацювання теоретичного матеріалу з T5, підготовка до усного опитування та поточного контролю, виконання індивідуального завдання.	10
10	Психологія стихійної масової поведінки.	Опрацювання теоретичного матеріалу з T6, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
11	Психологія стихійної масової поведінки.	Опрацювання теоретичного матеріалу з T6, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
12	Психологія політичного насильства. Тероризм: психологія політичної деструктивності	Опрацювання теоретичного матеріалу з T7, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
13	Психологічні аспекти політичної корупції	Опрацювання теоретичного матеріалу з T8, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	8

14	Політична соціалізація як шлях формування політичної культури	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т9, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
15	Політична соціалізація як шлях формування політичної культури	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т9, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
16	Політична соціалізація як шлях формування політичної культури	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т9, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
17	Проблема типологізації політичної культури в політичній науці	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т10, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
Разом			82

Зміст самостійної роботи студентів заочної форми навчання

Студенти заочної форми навчання виконують контрольну роботу, яка включає три теоретичних питання. Вимоги до її виконання, методичні вказівки і варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожен студент отримує на кафедрі у період настановчої сесії, а також вони доступні в електронному освітньому ресурсі в Модульному середовищі для навчання ХНУ.

5 Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних і сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного навчання та візуалізації для активізації пізнавальної діяльності студентів); практичні заняття (з використанням активних й інтерактивних методів навчання, зокрема, дискусій, навчальних ігор (наприклад, «Визнач власну позицію», «Мікрофон», «Дискусія в стилі ток-шоу», «Гра-симуляція» тощо), case study (метод практичних ситуацій), методу проєктів).

6 Методи контролю

Оцінювання студентів здійснюється у формі поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється впродовж семестру з метою оцінювання рівня засвоєння ними навчального матеріалу під час усіх видів навчальних занять. Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. Поточний контроль проводиться у формах усного та письмового опитувань, тестування, перевірки індивідуальних завдань.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту. Підсумкова оцінка з дисципліни складається із середньозваженої оцінки за результатами поточного контролю всіх видів навчальної роботи та оцінки за підсумковий контрольний захід (іспит).

7 Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Система оцінювання навчальних досягнень студентів базується на аналізі знань і практичних навичок та здійснюється відповідно до Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті.

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи,

виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти визначаються структурою дисципліни і важливістю окремих видів її робіт.

При оцінюванні знань студентів використовуються різні види контролю, зокрема: усне та письмове опитування на семінарському занятті, перевірка індивідуального завдання.

Оцінка на семінарському занятті складається з таких елементів: знання матеріалу теми; вміння обґрунтувати думку та оперувати основними категоріями; залучення до дискусій на семінарі.

Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний відпрацювати у визначений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичного навчання у семестрі.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна, індивідуальна робота	Семестровий контроль (іспит)
Опитування на практичних заняттях (мінімальна кількість оцінок – 4)	Індивідуальні завдання	
0,4	0,2	0,4

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна, індивідуальна робота	Семестровий контроль
Опитування на практичних заняттях	Контрольна робота	Іспит
ВК* : 0,2	0,3	0,5

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт.

**Критерії оцінювання за видами робіт
Оцінювання усних та письмових опитувань на практичних заняттях і контрольних робіт**

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання
Відмінно	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує 13 понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді державною мовою (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними приладами та інструментами. Здобувач вищої освіти не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві похибки

Добре	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві-три несуттєві помилки.
Задовільно	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувача вищої освіти має слабкі знання структури дисципліни, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачу вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання		
A	4,75–5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

8 Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Політична культура як частина культури суспільства.
2. Поняття та складові культури. Основні ознаки політичної культури.
3. Соціальне призначення культури.
4. Основні підходи до концептуалізації політичної культури.
5. Структура політичної культури.
6. Варіанти наукових підходів до структурних компонентів політичної культури.
7. Нормативний елемент в структурі політичної культури.
8. Політико-правові норми як регулятори суспільно-політичної діяльності.
9. Політичні традиції як соціокультурний компонент розвитку сучасного суспільства.
10. Політичні стереотипи та міфи у сучасних суспільно-політичних процесах.
11. Політичний ритуал як механізм втілення політичної міфотворчості.
12. Символічний аспект політики.
13. Політичні міфи: поняття та характерні риси.
14. Міф як засіб інформаційного впливу та інструмент політичної комунікації.
15. Вплив політичних міфів на масову свідомість та морально-психологічне здоров'я людини.
16. Ціннісний елемент в структурі політичної культури (політична свідомість).
17. Поняття і зміст політичної свідомості.
18. Структура і класифікація політичної свідомості.
19. Несвідоме і свідоме у масовій політичній свідомості.
20. Вплив рівнів масової політичної свідомості на поведінку мас.
21. Функції політичної свідомості.
22. Основні чинники формування політичної свідомості.
23. Зміст масової політичної свідомості: ідеї, доктрини, політико-світоглядні орієнтири тощо.
24. Ідеологія як форма політичної свідомості.
25. Поведінковий елемент в структурі політичної культури.
26. Політична діяльність як соціально-психологічний феномен. Взаємозв'язок політичної культури та політичної діяльності.
27. Мотивація політичної активності, політичної діяльності, політичних рішень. Конформізм та нонконформізм.
28. Типи та форми політичної діяльності.
29. Структура політичної діяльності.
30. Соціально-психологічні чинники ефективної політичної діяльності.
31. Фактори формування та розвитку політичної культури.
32. Ціннісні та інституційні чинники соціального розвитку.
33. Культурні зміни, людський розвиток і демократія.
34. Проблема типологізації політичної культури в політичній науці.
35. Класичні підходи до типологізації політичної культури.
36. Сучасна політична наука про типи політичної культури.
37. Цивілізаційний підхід до типологізації політичної культури.
38. Типологія політичної культури Д. Каванаха.
39. Типологія політичної культури У. Розенбаума.
40. Типологія політичної культури К. С. Гаджиєва.
41. Типологія політичної культури Е. Баталова.
42. Основні види масової стихійної поведінки.
43. Масові настрої в політичних рухах.
44. Масові настрої і модифікація політичної системи.
45. Психологія стихійної масової поведінки.
46. Натовп як соціально-психологічний феномен.
47. Основні підходи до вивчення поведінки натовпу.
48. Види й особливості функціонування натовпу.
49. Основні чинники формування натовпу та сценарії його поведінки.

50. Управління натовпом.
51. Електоральна культура як складова політичної культури.
52. Основні наукові школи дослідження електоральної поведінки.
53. Поняття електоральної культури.
54. Психологічні аспекти електоральної поведінки.
55. Поняття корупції та її вплив на суспільство.
56. Політична культура та корупція.
57. Корупційна діяльність як система.
58. Психологічні ознаки корупції.
59. Мотиви та психологічні механізми захисту корупціогенної особи.
60. Заходи запобігання політичній корупції.
61. Політична соціалізація як шлях формування політичної культури.
62. Психологічні особливості політичної орієнтації особистості.
63. Політична соціалізація як соціально-психологічний феномен.
64. Моделі та концепції політичної соціалізації.
65. Типологія політичної соціалізації.
66. Стадії процесу політичної соціалізації та його агенти.
67. Шляхи формування політичної культури.
68. Основні сфери політичної соціалізації.
69. Політична поведінка й участь: психологічні особливості й основні типи.
70. Нерівномірність політичного розвитку особистості.
71. Механізми управління масовою свідомістю та поведінкою.
72. Види, прийоми та засоби масового впливу.
73. Особливості впливу маси на особистість.
74. Особливості впливу окремої особистості на масу.
75. Індивідуальні та соціальні чинники регуляції масової поведінки.
76. Технології масового впливу.
77. Політичне насильство: умови виникнення й основні види.
78. Детермінація політичного насильства в сучасному світі.
79. Психологічні аспекти політичного тероризму.
80. Психологічна характеристика особи терориста.

9 Методичне забезпечення

Навчальний процес з дисципліни «Політична культура» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідними матеріалами, що розміщені в модульному середовищі для навчання Moodle. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=6820>

10 Рекомендована література

Основна

1. Алмонд Г., Верба С. Гражданская культура. Политические установки и демократия в пяти странах. М.: Мысль, 2014. 500 с.
2. Бурдяк В.І., Ротар Н.Ю. Політична культура, ідеологія, психологія: Навч. посіб. / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці Рута, 2000. 104 с.
3. Ольшанский Д.В. Основы политической психологии. Екатеринбург: Деловая книга, 2001. 496 с.
4. Остапенко М. А. Політична культура суспільства: Навч. посіб. К.: МАУП, 2008. 96 с.
5. Политическая культура: учебное пособие / Г. Л. Тульчинский [и др.]; под общ. ред. Г. Л. Тульчинского. М.: Издательство Юрайт, 2015. 324 с.
6. Козирев М. П. Політична психологія: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 648 с.

Додаткова

7. Ирхин Ю. В. Политическая культура: учеб. пособие для академического бакалавриата. 2-е изд., испр. и доп.: в 2 ч. Москва: Юрайт, 2017. 456 с.

8. Лозинський О.М. Психологія політичної корупції: Монографія. Видання третє, доповнене. Львів: В-во «СПОЛОМ», 2018. 258 с.
9. Лебон Г., Тард Г. Психология толп. Мнение и толпа. М.: Институт психологии РАН, Изд-во «КСП+», 1998. 416 с.
10. Паначёва А. С. Политическая культура: учебное пособие для академического бакалавриата. М.: Юрайт, 2018. 292 с.
11. Головатий М.Ф. Політична психологія. К.: МАУП, 2006. 400 с.
12. Дмитренко М.А. Формування політичної культури суспільства в трансформаційний період / Національний педагогічний ун-т ім. М.П.Драгоманова; Інститут оперативної діяльності та державної безпеки. К.: НПУ, 2006. 192 с.
13. Ротар Н.Ю. Політична участь громадян України у системних трансформаціях перехідного періоду / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці: Рута, 2007. 472 с.
14. Ольшанский Д. В. Психология масс. С.-Пб.: Питер, 2002. 368 с.

11 Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
2. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php.
3. Репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>.